

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 3, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 338.242.2

*Н. В. Скидоненко,
к. е. н., доцент кафедри економіки, Національний авіаційний університет, м. Київ*

НАПРЯМКИ СТВОРЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО СЕРЕДОВИЩА

*N. Skydonenko,
Associate Professor of Economics, National Aviation University, Kyiv*

DIRECTIONS THE CREATION OF A COMPETITIVE ENVIRONMENT

Розвиток економічних суб'єктів визначається правильним обранням стратегічних орієнтирів з урахуванням загальноекономічних тенденцій розвитку людської цивілізації та вибором моделі економічного зростання. Вдалий вибір моделей та реалізація економічної стратегії, здатні забезпечити стійке економічне зростання, підвищити конкурентоздатність господарюючих суб'єктів в системі ринкових відносин. В сучасних умовах розвиток науки потребує значних затрат людських та матеріальних ресурсів. Тому актуальним є завдання розробки стратегічних напрямів розвитку та підвищення конкурентоспроможності національної економіки на світовому ринку, оновлення основних виробничих фондів, впровадження нових технологій на основі розвитку науково-технічного прогресу.

The development of economic subjects determined the correct election of strategic objectives based on general economic trends this development of human civilization and election models of economic growth. Apposite choice of models and implementing economic strategies provide that are capable of sustainable economic growth, improve the competitiveness of economic entities in the system of market relations. In modern conditions the development of science in needs a considerable cost in human and material resources. Therefore, an important task is to develop strategic directions of development and enhancing the competitiveness of the national economy in the world market, updating of fixed assets, new technologies through the development of Science and Technology progress.

Ключові слова: економіка, конкурентоспроможність, економічне зростання, людський капітал, інноваційна діяльність.

Keywords: economy, competitiveness, economic growth, human capital, innovation.

Постановка проблеми. Конкурентоспроможність економіки, методи її визначення та зв'язок із динамікою економічного зростання перебуває в центрі уваги економістів та дослідників економічних процесів. В сучасних умовах розвиток науки потребує значних затрат людських та матеріальних ресурсів. Тому актуальним є завдання розробки стратегічних напрямів розвитку та підвищення конкурентоспроможності національної економіки на світовому ринку, оновлення основних виробничих фондів, впровадження нових технологій на основі розвитку науково-технічного прогресу.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженнями природи багатства, його нагромадження, ефективного розподілу та перерозподілу займалися такі вчені як У.Петті, А.Сміт, Д.Рікардо, К.Маркс, Ж.Б.Сей, Л.Вальрас, А.Маршал, Дж.М.Кейнс, Й.Шумпетер. У другій половині ХХ-го століття було розроблено спеціалізовану теорію економічного зростання С.Домара, Р.Харрода, Р.Солоу. Одночасно Д.Беллом, А.Турено, З.Бжезинським, А.Тоффлером в руслі теорії цивілізації розробляється ідея розвитку на засадах формування постіндустріального, інформаційного суспільства. Розробці моделей економічного зростання з людським фактором приділили такі вчені як Р.Лукас, П.Ромер, Д.Ромер, Ф.Агійон і П.Хоувітт, Дж.Гроссман і Е.Хелпман.

Основна частина. На початку 50-х років ХХ ст. зростає інтерес до проблеми економічного зростання. У цей період конкретизували проблеми економічного зростання, створювали моделі економічного зростання з метою пошуку оптимального співвідношення між факторами економічного зростання, умовами, що забезпечать бажані темпи і стабільність розвитку. Ключову роль у цей період відіграла модель зростання Р.Солоу. Модель було розроблено для закритої економіки, в якій внутрішні інвестиції дорівнюють внутрішнім заощадженням при відсутності міжнародної торгівлі. Дана модель виявляє механізм впливу заощаджень, зростання населення і НТП на рівень життя і його динаміку.

Модель економічного зростання П.Ромера ґрунтується на нетрадиційному розмежуванні структурних елементів людського капіталу. Основний сенс структуризації - відбиття різного впливу складових людського капіталу (фізичної спроможності осіб, зайнятих у виробництві, освіти за результатами навчання в початковій та середній школі, сукупного досвіду набутого в процесі роботи, наукових знань (досвіду), здобутих після середньої школи) на випуск продукції.

П.Ромер поділяє економіку на три сектори:

I дослідницький сектор: в результаті використання сконцентрованого в ньому людського капіталу На та існуючого запасу знань А отримуємо нове знання, яке матеріалізується у вигляді нових технологій. При цьому приріст нових знань виражається формулою:

$$A = \delta NaA$$

де δ - параметр наукової продуктивності

Знання в даному секторі розглядаються як неконкурентний виробничий фактор. Плата за використання одиниці людського капіталу в цьому секторі економіки визначається як $W_h = Pa_a$, де Pa - ціна нової технологічної розробки.

II проміжний сектор: фірми другого сектору економіки використовують отримані в дослідницькому секторі знання для виробництва засобів виробництва (технологічного обладнання). Кожна фірма даного сектору є монополістом: вона володіє патентом на випуск своєї продукції і отримує монополіний прибуток від її реалізації. Передбачається, що патент діє безмежно довго.

III сектор випуску кінцевої продукції: на основі існуючих засобів виробництва, затрат праці L і людського капіталу N_u даний сектор економіки забезпечує випуск продукції споживчого призначення. При цьому виробнича функція набуває вигляду:

$$Y(N_u, L, X) = N^\alpha y L^\beta \sum_{i=1}^{\infty} X_i^{1-\alpha-\beta}$$

(1)

де i - індекс кожного окремого виду засобів виробництва;

$X = \sum X$ - список засобів виробництва, що використовується однією фірмою для випуску кінцевої продукції;

α, β - частка факторів виробництва (знань, праці і капіталу) в економічному зростанні.

Виробнича функція визначена П.Ромером задає таку ж функцію, як і в моделі Кобба-Дугласа, але з однією відмінністю: капітал (X) представлений в ній не як одна змінна, а як сума складових затратених на купівлю необхідних засобів виробництва. Темп економічного зростання знаходиться в прямій залежності від величини людського капіталу H , зосередженого в сфері отримання нових знань. А це реально означає, що сфера НДДКР впливає на економіку не лише через нові розробки та ідеї, але й саме її існування є основною умовою економічного зростання, так як забезпечує накопичення людського капіталу.

Таким чином, модель П.Ромера підтверджує двоїстість природи наукових знань, які впливають на виробництво та сферу послуг. Не заохочуючи отримання нових знань заради знань як таких, немає як розраховувати на практичну віддачу від науки в майбутньому.[2, с.43-44]

Нові моделі економічного зростання з людським капіталом та ендегенним технологічним прогресом знайшли не лише своїх прихильників, і критиків. Серйозні сумніви з приводу нових моделей зростання висунув Ч.Джонс, який звернув увагу на те, що ефект масштабу від збільшення ресурсів сфери НДДКР не завжди підтверджується емпіричними даними державного розвитку. Він обґрунтував появу ефекту масштабу в нових моделях економічного зростання неконкурентним характером наукових знань. А.Янг запропонував альтернативну модель з ендегенним технологічним прогресом, в якій розмір ринку і рівень затрат на НДДКР можуть впливати не лише на темпи економічного зростання, але й на функцію корисності нововведень для середнього споживача (через розширення асортименту продукції).

Х.Лін та В.Руссо розширили модель ендегенного зростання П.Ромера, включивши вплив податкових інструментів на розвиток економіки, яке пов'язане зі змінами розміру ринку проміжних товарів інноваційних фірм (нових засобів виробництва і технологій виробничого призначення).[2, с.46- 47] На сьогодні технологічний рівень національної економіки залишається дуже низьким.

У рейтингу країн за умовами ведення бізнесу Україна в 2013 р. зайняла 99-е місце з 145, піднявшись на 5 рядків порівняно з попереднім роком. Про це йдеться в щорічному дослідженні міжнародного Forbes. Спад в Україні зафіксовано лише по рівню розвитку технологій, при цьому за адміністративними бар'єрами і свободою торгівлі країна займає 41 і 47 місця відповідно.

У той же час, Україна все ще знаходиться в кінці списку за рівнем корупції і податкового навантаження (127-і місця). [9, с.7]

Істотно позначилося на інноваційній діяльності також зменшення кількості науковців, зниження рівня їх кваліфікації. Загострилася кадрова проблема. Основою галузевого розвитку має стати комплексна модернізація виробництва з впровадженням сучасних досягнень вітчизняної і світової науки і техніки та створення технологічного підґрунтя для переходу до постіндустріальних методів виробництва.

Висновки. Використання міжнародних індикаторів є потужним інструментом позиціонування країни в міжнародному конкурентному середовищі. Одним із аспектів застосування моделей економічного зростання є економетрична перевірка динаміки близьких за рівнем розвитку країн щодо темпів їх економічного зростання. Глобалізація не лише відкриває перед вітчизняними підприємствами перспективи виходу на світові ринки, але й поряд з цим вони опиняються перед загрозою агресивних дій потужних іноземних конкурентів. Нагромаджений світовий досвід економічного розвитку пропонує широкий спектр інструментів науково-технічної, інноваційної та промислової політики, за допомогою якої можна управляти інноваційними процесами на макро- та мікроекономічному рівнях. Щоб Україна перейшла до постіндустріальної економіки слід створити стимули для інвестицій в інновації. А також з метою збільшення обсягів продукції та зміцнення позицій на нових ринках, українські виробники повинні не лише підвищувати якість продукції, але й завойовувати довіру споживачів.

Література.

1. Радіонова І.Ф. Економічне зростання з участю людського капіталу. //Економіка України - 2009-№1-С.19-30.
2. Дагаєв А. Новіє модельї зкономического роста с эндогенным технологическим прогрессом. // Мировая экономика и международные отношения - 2001 - №6 - С.40-51.
3. Шегда А.В. Взаємозв'язок економічного зростання та конкурентоспроможності. // Економіка і управління - 2008 - №1 - С.5-11.
4. Гевко О. Брендинг у машинобудуванні: стан і перспективи. // Маркетинг в Україні. - 2008. -№6.-с.53-57.

References.

1. Radionova, I. F. (2009), "Growth involving human capital", *Economy of Ukraine*, vol. 1, p.19-30.
2. Dagaev, A. (2001), " Novie modelyi zkonomycheskoho growth with endohennym tehnolohycheskym progress", *Mirovaya zkonomyka and relationships INTERNATIONAL*, vol. 6, pp. 40-51.
3. Shehda, A.V. (2008), " The relationship of economic growth and competitiveness", *Economy and Management*, vol. 1, pp.5-11.
4. Hevko, A. (2008), "Branding in engineering: Status and Prospects.", *Marketing in Ukraine.*, vol. 6, pp. .53-57.

Стаття надійшла до редакції 12.03.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"